

שבט התשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

להקדשת ישעיהו

לפרשת יתרו (על פי שיעור של הרב מרדכי ברויאר זצ"ל מתוך פרקי מועדות ב')

4. רש"י שם

"אינו נבהל ואינו תמה ואינו חש לספר"

5. מלכים-א כב, יט-כב:

יב וכל-הנבאים נבאים כן לאמר עלה רמת גלעד והצלח ונתן ה' ביד המלך יג והמלאך אשר-הלך לקרא מיכיהו דבר אליו לאמר הנה-נא דברי הנביאים פה-אחד טוב אל-המלך יהי-נא דבריך (דברך) כדבר אחד מהם ודברת טוב יד ויאמר מיכיהו חי-ה' פי את-אשר יאמר ה' אלי אתו אדבר טו ויבוא אל-המלך ויאמר המלך אליו מיכיהו הנלך אל-רמת גלעד למלחמה אם-נחדל ויאמר אליו עלה והצלח ונתן ה' ביד המלך טז ויאמר אליו המלך עד-כמה פעמים אני משייעך אשר לא-תדבר אלי רק-אמת בשם ה' יז ויאמר ראיתי את-כל-ישראל נבצים אל-ההרים כצאן אשר אין-להם רעה ויאמר ה' לא-אדנים לאלה ישונו איש-לביתו בשלום יח ויאמר מלך-ישראל אל-יהושפט הלוא אמרתי אליך לוא-יתנבא עלי טוב כי אם-רע יט ויאמר לכן שמע דבר-ה' ראיתי את-ה' ישב על-כסאו וכל-צבא השמים עמד עליו מימינו ומשמאלו כ ויאמר ה' מי יפתה את-אחזב ויעל ויפל ברמת גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה כא ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה כב ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל-נביאיו ויאמר תפתה וגם-תוכל צא ועשה-כן כג ועתה הנה נתן ה' רוח שקר בפי כל-נביאיו אלה וה' דבר עליך רעה .

1. ישעיהו ו':

א בשנת-מות המלך עזיהו ואראה את-ה' ישב על-כסא רם ונשא ושוליו מלאים את-ההיכל ב שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף ג וקרא זה אל-זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל-הארץ כבודו ד ויגעו אמות הספים מקול הקורא והבית ימלא עשן ה ואמר אוי-לי כי-נדמיתי כי איש טמא-שפתים אנכי ובתוך עם-טמא שפתים אנכי יושב כי את-המלך ה' צבאות ראו עיני ו ויעף אלי אחד מן-השרפים ובידו רצה במלקחים לקח מעל המזבח ז ויגע על-פי ויאמר הנה נגע זה על-שפתיך וסר עונך וחסאתך תכפר ח ואשמע את-קול ה' אמר את-מי אשלח ומי ילך-לנו ואמר הנני שלחני ט ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל-תבינו וראו ראו ואל-תדעו י השמן לב-העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן-יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו יא ואמר עד-מתי ה' ויאמר עד אשר אם-שאו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תשאה שממה יב ורחק ה' את-האדם ורבה העזובה בקרב הארץ יג ועוד בה עשריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בם זרע קדש מצבתה .

2. מכילתא בשלח מסכתא דשירתא פרשה ז:

"בשנת מות המלך עזיהו (ישעיהו ו, א) זה היה תחילת הפרשה, ולמה נכתב כאן לפי שאין מוקדם ומאוחר בתורה"

3. חגיגה יג, ע"ב:

"כל שראה יחזקאל ראה ישעיה. למה יחזקאל דומה - לבן כפר שראה את המלך, ולמה ישעיה דומה - לבן כרד שראה את המלך"

(אנגרייטש"ט בלעז), ואזניו הולכים הלוך והכבד משמוע.

ועיניו השע: טחים, כעניין שנאמר (ישעיהו מד, יח): "כי טח מראות עיניהם"; הטוח (ויקרא יד, מג): מתרגמינן: דאיתשע.

פן יראה בעיניו: נתנו לבם שלא ישמעו דברי נביאיי, שהם יראים שמא ייטבו בעיניהם דבריי, ויבינו בלבם וישבו אלי, והיא רפואתם.

13. הרמב"ם ביד החזקה - הלכות תשובה פרק ו:

ואפשר שיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדין לפני דיין האמת, שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו, שעשה ברצונו ומדעתו, שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו, כדי שימות ויאבד בחטאו שעשה. הוא שהקב"ה אמר על ידי ישעיהו: "השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו, ובאזניו ישמע, ולבבו יבין ושב ורפא לו".

14. שתי קריאות לפסוק י"ג:

לפורענות: "ועוד בה עשריה ושבה והייתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בס..."
לנחמה: "ועוד בה עשריה... וכאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בס זרע קדש מחצבתה."

15. ישעיהו י, כ-כב:

"והיה ביום ההוא לא יוסיף עוד שאר ישראל ופליטת בית יעקב להישען על מכהו ונשען על ה' קדוש ישראל באמת. שאר ישוב שאר יעקב אל אל גיבור. כי אם יהיה עמך ישראל כחול הים שאר ישוב בו כליון חרוץ שוטף צדקה."

ישעיהו: "ואראה את אדני ישב על כסא... שרפים עומדים ממעל לו... ואשמע את קול אדני אמר את מי אשלח ומי ילך לנו ואמר הנני שלחני."	מיכיהו: "ראיתי את ה' ישב על כיסאו וכל צבא השמים עמד עליו מימינו ומשמאלו ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפל ברמת גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה."
--	--

6. ישעיהו ו, ה:

"ואמר אוי לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב כי את המלך ה' צבאות ראו עיני."

7. שופטים יג, כב:

"מות נמות כי אלוהים ראינו."

8. ישעיהו ו, ז:

"ויגע על פי ויאמר הנה נגע זה על שפתיך וסר עוונך וחטאתך תכפר."

9. ירמיה א, ט:

"וישלח ה' את ידו ויגע על פי ויאמר ה' אלי הנה נתתי דברי בפיך."

10. שמות ד, יא, יב:

"מי שם פה לאדם וגו' הלא אנכי ה' ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר."

11. חמישה שלבים:

א. קהות החושים ואטימות הלב: "שמעו שמוע ואל תבינו וראו ראו ואל תדעו. השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין." (ט-י)

ב. הימנעות מתשובה: "ושב." (י)

ג. היעדר רפואה: "ורפא לו." (י)

ד. חורבן הארץ: "ואמר עד מתי אדני ויאמר עד אשר אם שאו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תישאה שממה. ורחק ה' את האדם ורבה העזובה בקרב הארץ." (יא-יב)

ה. כליון שארית הפליטה, שיישאר ממנה רק זרע קודש: "ועוד בה עשריה ושבה והייתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בס זרע קדש מצבתה." (יג)

12. רש"י ישעיהו ו ט - י:

שמעו שמוע: אני אומר לכם: שמעו שמוע, ואתם אין אתם נותנים לב להבין; וראו ראה ניסים שעשיתי לכם, ואינכם נותנים לב לדעת אותי.

השמן לב העם הזה: כמו: "והכבד את לבו" (שמות ה, יא) - לשון 'הלוך', לשון פעול: לבם הולך הלוך והשמן